

MEIE AEG

AXEL ROJMANNS

Näidend.

Näidendi juure kuuluvad mängijad, laua, pealtvaatajad ja jagedasti ka muusika. Riipea kui tõuseb eesriie, on kõikide silmad sihitud lauale ja mängijatele. Pealtvaatajad jälgivad nende liigutusi, kuulavad nende sõnu ja on kas rahulolematud või waimustatud.

Meie maa on saanud kogu maailma näitelawaks. Mängijad on inimesed. Näidend ise — draama, mis tõuseb waatusest waatusesse, ja on laual juba aastatuhandeid. Pealtvaatajad on maailm, inglid, uniwersumi elanikud. Nii ütleb pühakiri 1. Kor. 4, 9: Meie oleme filmimeks (näitlejateks) saanud maailmale ja inglitele ja inimestele! Apostel tõuseb waimus ülimalsetesse kõrgustesse, et kõikhaarawa pildi läbi wiia usklikke oma wõitlusest paremale arusaamisele ja nende seisukohale jelles maailmas. Sejt mida enam kriitlane mõistab oma seisukohta siin maa peal, seda laiemat waatega ja sihtiteadwamalt võib ta wõidelda oma weendumuse eest. Sellepärast on oluliseks tarwiduseks luua omale selget pilti kirjlikust maailmast.

Jobi lugu on täiesti Pauluse poolt mainitud näitemängu peegliks. See on inimsoo draama.

Jobi raamat näitab taewast nõupidamist, milles kõik inglid on kogunenud Jumala aujärje ümber. Koosolek lõpetatakse saatana ilmumise läbi. Jutuaineks Jumala ja saatana wahel on Jobi isik, kellele Jumal on annud wagaduse tunnistuse. Saatan seab küsimuse alla Jobi omakasupüüdmatu jumalakartuse, näeb Jobi maises õnnistuses enam kofkulepet Jumalaga, mille järele see tajub Jobile ülesnäidatud teenete eest. Saatan kahtleb omakasupüüdmatuses ja wabas teenistuses armastusest Jumala wastu, tahab tunnustada seda ainult siis, kui Jobi usk jääb muutmatusks õnnetuse ja maisete hüwede ärawõtmise läbi.

Jobilt rööwitakse tema wara ja perekond, siiski jääb ta ustawaks Jumalale ja teeb katsumise läbi. Saatan on löödud.

Jällegi on taewas nõupidamine. Uuesti juhib Jumal kõne Jobile. Saatan tunnustab teenistust wabast armastusest Jumala wastu, kui katse laiendatakse Jobi enese isikule; sejt „kõik, mis mehel on, annab ta oma hinge eest.“ Sigluse pärast lubab Jumal draama teist waatust. Agab teine weel raskem katsumine. Job, waewatuna haigusest ja walust, jääb waatamata kaebetele ja kahtlustele oma ustawuses muutmatusks Jumala õiguses.

Lõpusõna: Jumal räägib Jobiga ja Job tunnistab oma ustawust õdigewägewama ees. Tema kogemus on sõnades: „Ma olen kind kuulnud kõrwa kuuldes ja nüüd on mu film kind näinud.“

Usklikkude koondis on eriline näitlejaskond. Kes ei mäleta nende tagatijumist kõigil aegadel! Were, häda ja maisete muredega on kirjutatud nende ajalugu kõige uuema ajani. Loomulik inimene otjib mõistusepäralist seletust, leidmata seda inimitarkusest.

Meie ajal lõpeb wiimane wõitlus pimeduse ja walguse — saatana ja Kristuse wahel. Need wõitnud tegutseswad enda põhimõtete maksuse eest. Jumal lubab usklikke katsumisi ja nende wõidu läbi kurja üle tõendab ta oma õiglust.

Meie seisame wiimases wõitluses. Peagi on lõpetatud maailmadraama. Praegusaja jündmused tormawad üle maailma näitelawa ja panewad liikuma kõik mängijad. Langeb nägematu eesriie, mis lahutab seda maailma „tulewajest“; kõlab lunstatute kiituse laul ja kõik olendid tunnustawad Jumala õiglust ja tema tahte pühadust. Kurja loomus on saanud awalikuks; tema süüdistused on on ümber liikatud. Selles pildis leiab end igaüks; jelles õpib õigust armastaja mõistma Jumala plaani jelle maailmaga, täiendab elukoolis oma ijeloomu ja pärrib näidendi lõpul igatsetud õiguse, mille eest ta nii palju kannatanud. Kõik kurjuse oji etendawad isikud täienewad samuti oma ijeloomus ja lõikawad lõpuks mida nemad on kuulwanud. Kumbas näitlejate leeris tegutses jina?

Meie Aeg

3. aastakäit.

Pidage aega kalliks!

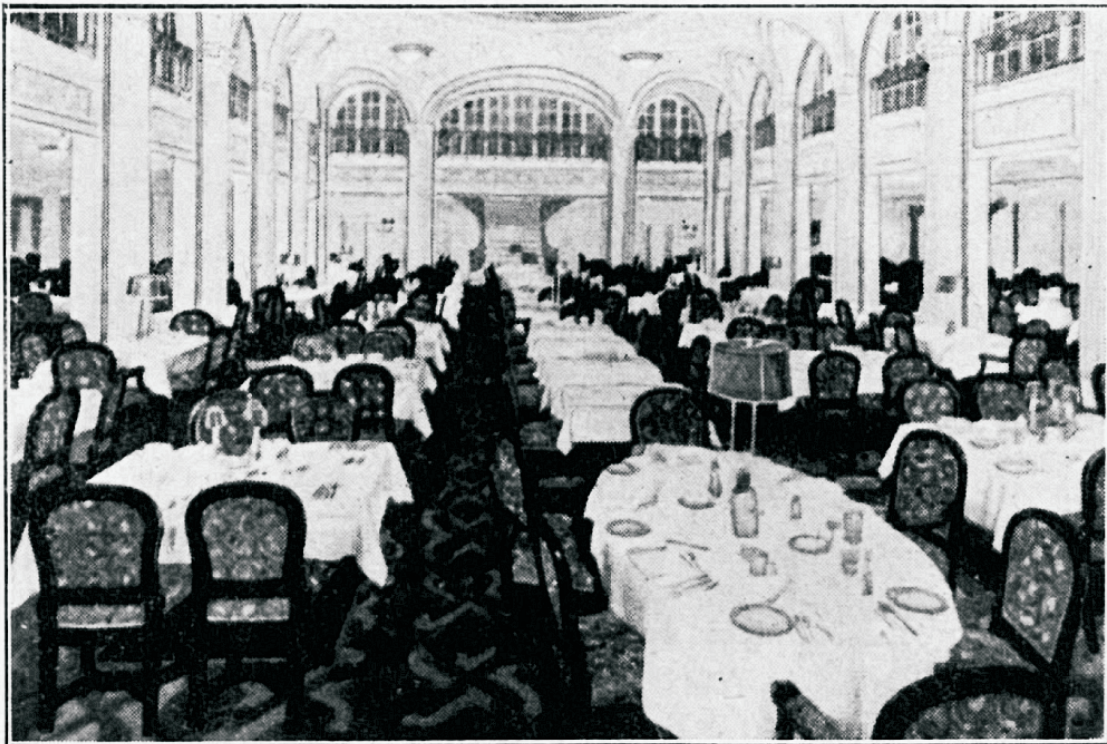
Nr. 6.

„Titanicu“ kohutav kurbmäng.

G. Rey.

Käesoleval aastal aprillikuus möödus kaks-
kümme aastat kohutavast „Titanicu“ hukkumi-
sest, laewaõnnetusest, mis vapustas kogu maailma.
Palju laevu on merepõhja läinud ja pea igal aas-
tal kuulme teateid mitest laewaõnnetustest. Ent
„Titanicu“ hukkumine jätab kõik teised katastroofid

William Stead, miljardär John S. Astor, kes oma
noore naisega viibis pulmareisul, miljardär Isidor
Strauss, pankur ja wäsekingas Benjamin Gug-
genheim, president Tafti adjutant, major Butt, mil-
jonärid Reibling, Hays ja kuni poolk sada teisi amee-
rika rikkaid. Näis, et paljud olid oma reisi nii

Moodja laewa jõögisaal.

oma warju: see on suurim laewaõnnetus ajaloos
ja erineb teistest oma iseloomu ja sündimuste käigu
poolest. Selles awariis leidsid külma, märga hana
1635 inimest, kuna jõuti päästa 705 isikut. Ühes
inimestega wajus merepõhja mitme miljoni krooni
wäärtuses laewa laadungit, kalliskive ja reisi-
jate isikliku warandust. Laewal olid mitmed tähtsad
isikud, nagu kuulus rahujutlustaja ja ajakirjanik

Forraldanud, et kaasa teha jõitu jellel kuuljal, ma-
ailmas ennenagemata ujuwal hotellil. Õnnetuse
karmi kae läbi leidsid rikkad iihes waestega hana
3 kilomeetri jõgawuses merepõhjas.

Tehnika ime ja inimeste uskus.

Ei jõitunud jeda uskuda, et niisugust laewa, mis
oli ehitatud tehnika jaawutuste wiimase jõnana,

oleks mõinud tabada jarnane katastroof. „Titanic“ sai valmis alles 1911. aastal ja ajus esimesele reisile 1912. aastal Southamptoni sadamast, Inglismaalt, Ameerikasje. Ta ehitati rikka „Walge Tähe“ (White Star) laevafelksi poolt ja läks maksma üle 20.000.000 krooni. Siiglane ise oli üle veerand kilomeetri (882 jalga) pikk, ligi 48.000 tonni mahutavusega ja arendas 90.000 hobujõuliste masinate juures kuni 40-kilomeetrilise tunnikiruse. See luksusaurik võis võtta enese peale kuni 3000 reisiijat ja üle 800-mehelise laevameeskonna. Nii jarnanes ta oma juuruse poolest väikele linnale. Laeva ehitus ja kaunistamine oli väliselt jarnaselt läbi viidud, et jellel kõige nõudlikumate miljonäride soovid rahuldamiist leidjid.

Reisiijate jaoks oli mitu korda. Peale harilikude saalide, suitsetamisruumide ja söögisaalide, leidsid laeval veel ujumisasjein, tennisplats, jalgratta sõidutee, turnisaalid, türgi saun, suur kohvik-restoraan, teater ja ballisaal. Kõik oli ehitatud kuulmatu toredusega ja seatud siisse enneolematu mugavusega. Ta oli tehnika ime ja uhkus.

Spoolimatus rekordihullustuses.

Laeva juhtis sel saatuslikul reisil kogenud kapten Smith, kes oli seisnud juba 35 aastat jelle laevaliini teenistuses. Reisu tegi kaasa ka felksi direktor Ismay. Nende soov oli seada ookeani ületamises uus maailmarekord. Pidi ju kõige juurem aurik ka kõige kiirem olema. Valiti kõige otsem põhjapoolne tee, mis läbibstas hädasohtliku jäämägede kogunemise koha. Jäämäed on jagedane nähtus Atlandi ookeanil ja teevad põhjapoolse laevatee kardetavaks. Nad ujuvad juurte mägedena ja vahel teevete jääväljadena, kusjuures weelune oja on weel mitu korda juurem wee peale ulatuvast ojaist.

Teatud aastaajal, kui jäämäed hakkavad ujuma, hoiavad laevad lõunapoolle, kuigi jelle läbi tee pikendatakse. „Titanicu“ juhatajad ei pannud tähele varitjemat hädasohtu, kuigi neid jelles mõttes hoiatati. Bastutulevad laevad teatajid erilist tihedast jää kogunemiseist, mis neid ees ootab. Miski asti ei muutnud laevajuhatuse plaani. Loodeti laevakere tugevusele ja „uppumatujele“ ja täiel aurul kihutati vastu ujumale jääle.

Saatuslik õhtu.

Saabus külm, selge õhtu. Laeval oli korraldatud juurem piduõhtu ja kontsert, millest mõtjid oja daamid uhketes tualettides ja härrad frakkides. Kapten ise wiibis piduliste seas, kuna komandofillal seisis laeva esimene ohvitjer. Kõik olid ülernas meeleolus; tunti endid julgetena ja rõõmsatena.

Üksiselt teatas walmur esimesele ohvitjerile, et laew lähereb jäämäele. Hädasohtu jelles ei paist-

nud, sest oli ennegi jäämägesid mööda ujumas nähtud ja kuresti ei muudetud. Mis pidigi jää teema jelle teras- ja raudhiiglasjale. Pea walgustajid helgihetitja kiired hiiglasjuurt jäämäge, mille jarnast harwa nähtud. Oli juba hilja midagi otjuse-tawat kofkupörke wältimiseks ette wõtta. Laew tormas 35-kilomeetrilise tunnikirusega otja jäämäele. Kõstis tüme rahjatus ja tundus wapustus, mis erutas oja reisiijateist, kuna laewa ülemistes kabii-nides wiibijad laewa juuruse tõttu jeda waewalt märkasid, mis oli juhtunud.

Mul ei otatud aru jaada hädasohtu juuruseist. Tuled, mis kofkupörkel kustujid, seati jälle korda. Laewa ohwitjerid rahustasid reisiijaid, et nad ei jatuks ärewusse. Naerdi, naljatati ja jatkati lõbutsemisist. Kapten, kes lastis järele waadata wigastuje, iihes meeskonnaga taipas hädasohtu tõsijust. Laewa esimene oja õhwardas pooleks murduda; wesi tungis sisse. Sjegi laewa kolmekordne põhi ei jõudnud kindlustada julgeolekut. Mõni minut peale kofkupörget ruttas kapten raadiotelegraafi ruumi ja käsks wälja jaata

appihüüde-signaalid.

Palawikujarnase kirusega töötas raadiotelegraafist Philipps, piinides iihendusje astuda teiste laewadega, mis ka õnnestus. Esimesena jaadi wastus „Carpathialt“: „Tõttan appi.“ Kuid jee pikaldase käiguga laew ajus liig kaugel, et jõuda kohale õigeks ajaks. Teised laewad olid weel kaugemal. Mul aga mängis orkester lõbusaid palasid. Uhed tantjüsid, teised mängisid kaarte ja suitjetasid, kolmandad weetjid aega lõbusas westlemises. Paljud olid juba puhkama läinud, sest kell näitas peatjet jüdaõötunni jaabumist.

Boole tunni pärast kõlas komando: „Kõik reisi-jad tekile!“ Kõsti wõtta päästewõõd ja ajuda paatidesje. Urusaamatuses küsiti ükssteijelt, misjugune wajadus pidi neid jundima lahkuma jellest mõnujalt, hästiwalgustatud laewalt. Kuid pea hakkas jelguma seisuford reisiijate seas. Kulutulena lewis teade: „Laew on murduwnas! Wesi tungib sisse! Warsti wajume põhja!“ Metjifult riisjeledes tungisid inimesjed päästepaatide poole. Sjaiiks piin-dis ennaist päästa. Kuid häda! Paate olid ainult 16, mis jõudsid enestesse mahutada waewalt 700 inimeist. Kirjeldamata paanikas rajati teed paatide juure, sealjuures kohtade jaamisõks ijegi nuge ja teisi relwe abiiks wõttes. Oldi wõitlemas elu ja jurna peale.

Kõlas jällegi kapteni hääl: „Paatidesje istu-wad esimestena ainult naisjed ja lapsjed.“ Paljud mahjed astusid tagasi juuremeelselt, kuna teisi tuli jelleks jundida relwadega. Daamid läksid paatidesje ballitualettides, lõpuks härrad frakkides, mit-med õõpesus.

Kohutavad ja liigutavad stseenid.

Rahvas tormas meelestult laevatekil edasi-tagasi. Kohutav hädakäsi täitis õhku: ühed hädaldasid, teised wandusid, kolmandad hüüdsid appi Jumalat. Paljud näisid kaotanud olevat oma mõistuse. Nad ruttasid jalgratta jõidurnumi ja jattasid kibutamiist, teised hakkasid tennist mängima või jooma ja tantsima. Mit laevaarummiist kostsid katlate plahvatused.

Mehed juhtisid paatidesse oma ehmunud naisi. Miljonär Astor aitas oma abikaasa, kes oli jõtku-

külmas vees. Ta abiline pani talle ette ennaft päästa, millest ta loobus. Hiljem saadi kätte ta elutu keha. Ta oli nähtavasti furnud äärmisest jõupingutusest ja külmaft, ohverdades ennaft kohuse-täitmisele teiste heaks.

Ujal, kui inimesed meeleheitel ringi jooksid ja päästepaadid eemaldusid, käskis kapten orkestrit vahetpidamata mängida. Nad täitsid ustavalt oma ülesannet ja mängisid ka siis, kui „Titanic“ wajus juba laintesse. Peale lõbusate waltjide ja ameeriklastele hästituntud marsi, kõlasid wajumise filmapilgul koraalilõhed:

Ujula hiiglalaewal.

tud teiste jalge alla, paadi juure, suudles teda ja jooksis head jälleägemiist New-Yorkis. Kuid ta ei saanud teda enam näha. Wanale Straussile pandi ette ajuda päästepaati, kuid ta loobus sellest. Tema eeskujule järgnes ta abikaasa: ta otsustas mehe juure jääda, et ühiselt surra. Mitmed naised heideti paati meelemärkuseta olekus; teised jäid lamama laewale. Laewa kokkupõrkel lendasid hiiglahajäätiikid laewatekile, misjuures mitmed jurma said. Teised tallati jalge alla.

Beehiiglane wajub...

Kangelasklikult ja emastjalgawalt töötas raadio-telegrafist Philippus. Signaal „S. D. S.“ (Päästke meie hinged!) lendas wälja antenniist. See julge mees piüdis päästa teiste elu; ta ottsis ifka uusi ühendusi teiste laewadega, olles ife wööst jaadif

„Ligemal', Jumal, Sull', ligemal Sull';
 Rõhub mind kurrwastus mu eluteel,
 Siiski mu ülem piüid Olgu mu elus müüd:
 Ligemal', Jumal, Sull', Ligemal Sull'.
 Kui ka jee kitsas tee Waawane on,
 See siiski taewa wiib, Kus jäädaw õnn;
 Mis ial mõtlen, teen, Ma ifka igatjen:
 Ligemal', Jumal, Sull', Ligemal' Sull'.
 Kui waew jaab mööda läind, Siis selgest näen.
 Ja oma saatusest Wast aru saan,
 Et häda, wiletjus Mind ligemale wiis:
 Ligemal', Jumal, Sull', Ligemal' Sull'...

Sellele järgnes jumalemääratutele Bethobeni leinamarjs...

Meri oli päästepaatide ümber täis uppujaid, kes palusid endid päästa. See oli wöimatu, sest

paadid olid täis kiilunud. Külm veji neelas paljud oma jägavusse. Kella kahe paiku öösel hakkas „Titanic“ nina ees kiiresti vajuma. Viimased minutid seisis ta püstjoones ahtriga ülespoole weepinnal ja siis kadus ta kiiresti ookeani jägavusse. Kostis mekkil, lihaist ja luust läbitungiv meeleheite kisa... Merehiiglane wiis endsega kaasa üle tuhanda inimese. Ta wajus jägavusse, kust ta ei näe enam kunagi päewatvalget.

„Titanic“ oli kadunud jäljetult, kuna iimbrus mitme kilomeetri ulatusel oli kaetud laewaosadega, laipadega ja paatidega, keda jää ikka wiis kaugemale ja kaugemale. See oli külm. Paadisõliljad kannatajaid puudulikult riietuse tõttu külma käes. Kella wiie paiku hommikul jõudis kohale „Carpathia“ ja wõttis enda pardale ellujäänud. Paljude meelepahaks oli ka direktor Ismay, peafiiidlane laewaõnnetuses, enmast osanud paati poetada. Wana kapten Smith oli loobunud pääsmise piinletest, eelistades surra lainetes. Samuti ei tahtnud kapteni esimene abi katastroofi üle elada; ta lõpetas oma elu rewolwrikuliga.

Bõrutatu pilt

awanes waatajatele, kui „Carpathia“ jõudis New-Yorki. Sadamas ootajid inimesed kannatamatult laewa saabumist. Mehed olid tulnud vastu naistele, naised meestele, omaksed omakstele. Kui laew lähenes kaldale, paljastas mitmetuhandapealine ootaja rahwahulk oma pead, otsekui matuserongi ees. Laewal olid tõesti peal furnud. Paljud olid külma, wapustuse ja wigastuste tagajärjel furnud. Teised karti maale haigetena. Siidanthaaratwad itseenid pääsesid lahki sadamas, kui ei leitud omakseid päästetute seas, wõi nähti neid haigetena. Pea kõik päästetud awaldasid „Carpathia“ arsti tunnistuse põhjal waimuhaiguse tunnusemärke.

Tertwe maailm awaldas kaastunnet selle kohutawa sündmuse puhul. Wõeti ette uurimine, katseti leida süüdlasi. Siidistati laewaliinifeltsi ja direktorit rekordlikus kihitamises, hädaohelikuma tee walimises ja wäheste päästepaattide arwu pärast. Leiti, et laew oli ehitatud mitme puudusega ja asiata oli loodetud ta tugevusele ja „uhpumatussele“. Need seletused olid hilised: nad ei wõinud enam heaks teha õnnetust.

Suur õpetus.

„Titanicu“ huffumine on suureks õpetiitiks kogu maailmale. Siin ilmnes weel kord, kuidas loodus wõitis inimese tarkuse ja rammu ja näitas, kui jõuetu on inimene wõitluses kõrgemate jõududega. Nõigewägewam walitseb niihästi looduse kui inimeste üle. Wahete-wahel lubab ta tulla õnnetused ja sündmused, mis peafsid jundima inimesi seistatama nende tormamises ja uhkustamises ja neid wiima arusaamisele, et nad willetjad on. Kui Issand neid ei hoia ja ei aita, siis ei päästa neid ka

nende oma käewars. „Õnnis on mees, kes loodab Jehooma peale.“ Omas tarkuses, tegewuses ja uhkustamises unustawad paljud Sumala, jah isegi heidawad nalja Tema üle ja jalgawad Teda ära. Nad elawad oma maiste huwidetele ja patule.

Raskustes ja kriitilisel seisukorral hakatakse Sumalat appi hüüdma. Surma filmapilgul ringutatke meeleheitel käsi. Mitmed, kes enne pole hoolinud Sumalast ega Ta sõnast, lasewad kedagi kutjuda, kes neid peaks aitama ja neile rääkima troostisõnu. Sagedasti on niijugune abi otsimine tingitud hirmust kättejõudwa piinmuse ees. Kui mõõduks hädaoh, oleksid nad jälle endiselt ükskõiksed. Sarnases wainuis appihüüdmine on wäärtusetu Sumala ees. Ta tahab, et me tunnefikime igal ajal oma ärarippumust Temast ja jellepärast elafikime taewa põhimõtete järele. Minult Issanda häält kuuldes ja selle järel tehes, wõib inimene kindel olla, et temalt „ükski juukse karw ei lange ilma Issa tahtmata“. Mlandikkudele töotatakse anda armu, aga juureliste peale Sumal wastu.

Läheneu katastroof.

Meie maailm jarnaneb „Titanicu“. Toetus inimese mõistusele ja jõule, tuntakse endid olewat hädaohuta seisukorras. Smetatakse inimeste jaawutuste ja fiiwilisatjiooni üle ja Sumal hülitatakse. Ei tunta wajuadust otjida Tema abi, ega taheta täita ta käsk. Niimjugu andub lõbutsemisele, kurjusole ja hoolatu eluse. Lõdwalts on muutunud, wõi täiesti purunenud sidemed, mis hoidsid koos üksmeeles ja armastuses perekonda ja ühiskonda.

Hädaohu jaoks on filmad sulatud. Siütatakse: „Rahu, rahu, pole iihbegi häda.“ 1. Tesf. 5, 3. Kuid ometi läheneb hädaoh, palju tõsijem ja kohutawam, kui see, mis tabas „Titanicu“. Märgid annawad tunda selgesti, et õnnetus on warsti käes. Maailm on jattunud raskustesse, kust ta enam kunagi wälja ei pääse. Kõikidel aladel awaldub kriis: rahwuswahelises poliitikas ja reh Wade wahendamises, jeltskonna- ja perekonnaelus, Masfiwahelises koostöös, majanduses ja kaubanduses ning usuelus. Kriis on haaranud inimeste siidamed. Kartuses seisawad nad ilma nõuta ja jõuta. Luuk. 21, 25, 26. Laew on juba jooksnud raskuste jäämäele, kuigi jeda paljud oma hooplemises ja tegewuses tähele ei pane. Teised tunnawad wapustust ja kiijiwad oodates, mis niuid tuleb. Nimdus läbiistab inimjugu, et midagi erilist, rasket on tulemas.

Maailm on kiijse kohtule. Ülekohtu, tiilide, waenu, jegaduse ja enesearmastuse mõõt on warsti täis. Kristus tahab oma ilmunise läbi teha otja inimeste jaawutustele ja uhkusele, et üles jeda oma jäädawat õiguse riiki. Laan. 2, 44, 45. Inimesed ei hooli Sumala sõna selgetest hoiatustest. Nad on hullunud omas elus. Pea saab täitma hädakifa terwet maailma, kui inimesed piinawad warjule pageda kohtumõistja palge eest. Kuid see on siis jää-

dawalt hilja. Jlm. 6, 14—17. Igawese trooni ees ei wõi keegi seista oma tarkuse ballitualetis ja oma õiguse fratris.

Snn jellele, kes müüd aru jaab seijukorra tõsi-
dusest ja õigel ajal leiab ärapääsmise tee. See pää-
jemine on ainult leida ewangeeliumi päästepaadis.
Kes jeda abinõu vastu ei wõta, see kaob igawese hu-
katuse õigawusse.

Suurim ülefohus.

Suurim patt meie päewil on Jumala unusta-
mine. Jumal oma armastuses inimeste vastu, kes
temale selja on pööranud, on teinud lumastusplaani,
et neid jälle wiia tagasi ijamajja. Prohwetite läbi
on ta teatanud oma tahet ja näida-
nud tulewasele Lumastajalle. Ta kui
oli tulnud enne kindlaksmääratud
aeg, ilmus Jumala Poeg lihas ini-
mestele armastuse sõnumi täiusliku-
mal wiisil kuulutamiseks ja oma ene-
se jumma läbi finnitamiseks. Olguigi,
et wäljavalitud rahwa juhid jätsid
ta maha ja löid ristile, ei lastnud
ta end eksitada selle hirmsa käitumise
läbi, waid lastis apostlite läbi kuu-
lutada õnnistusõnnumit juuda rah-
wale. Kuid lõpuks pöördus juutide
juur mäss Jumalast käiesti ja apost-
lid seletasid: „See oli tarwis, et
Jumala sõna teile pidi esite räägi-
tama; aga müüd, et teie jeda enes-
test ära liikkate, ja ei arwa iseendid
mitte igawese elu wäärt olewat,
waata siis pöörame meie endid paga-
nate poole.“ Ap. teg. 13, 46.

Juudid olid unustanud Jumala,
ei tahtnud enam midagi teada Ze-
masti ega tema Pojast ja tegid
oma jiidame kõwaks õnnistusõnnumi vastu. Ja
tagajärg? Ühegi rahwaga pole käidud ümber nii
hirmsalt, kui roomlased juuda rahwaga. Roomla-
sed tegid Jerusalemma rufuhunnikuks, põletasid
templi, müüsid kangekaelse rahwa orjadeks ja wal-
mistasid juudi rahwa riigile lõpu igaweseks. Kui
mõni rahwas unustab oma Jumala, siis on selle ta-
gajärjeks wiletjus ja häda, rahutus ja sõda. Eu-
roopa maksab praegu oma arwet Jumala unusta-
mise eest. Rahjuks ei panda aga jeda tähele!

Arenemisõpetuse läbi on püütud teha loomis-
jutustust naeruwäärseks, ja wana ning noor usub
nüüd ahwiist põlwenemisesse wõi millegisje sarna-
sesse. Waimlised juhid on jellele uhked, et nad
on annud rahwale „teaduslikud tõeasjad“, mis sei-
sawad selles, et meie maailma tekkimisel, inimese
olemasolul ja ajaloo tõusul ja langusel pole mi-
dagi tegemist Jumalaga. Kui inimesed unustawad

Jumala, pööravad temale selja ja pilkawad tema
õpetusi, pole waja imestada, kui taewa Jumal wõ-
tab inimestelt oma kaitse ja jätab nad oma enese
jaatuise hoolteks. Ameerika, kes arwab olewat end
ülewana ja wähe ei kiida oma tarkust, jaab peagi
teada, mis tähendab taewa ja ma Looja unustamine.
Seist ka meie maal kasvab uus paganus, millel tõe-
lisele jumalakartusele on waid kaastundlik naeratus.
Jumala käske püüatakse tõrjuda inimeste käskude
läbi, ja raskete karistuste läbi, mis peawad ta-
bama just neid, kes peawad Jumala käske, püü-
takse inimesi sundida inimeste austamisele.

Jumala unustamine on suurim patt — see on
kõige kurja juur. Ta on ka kogu õnnetuise ja wi-
letjuse põhjuseks maa peal. Juba wanal ajal ütles
igawene: „Aga et ma olen hiiudnud, ja teie olete

Rahsed ahwi õhtuõlliseerida on seni tagajärjeta jäänud.

wastu tõrkunud, ma olen oma käe sirutanud, ja
ükski ei pane jeda tähele. Ja teie ei ole ei üheskfi
minu nõust hoolinud, ega tahtnud mu noomimist
mitte. Siis tahan mina ka teie hukatuses naerda,
ma tahan hirwitada, kui see tuleb, mis teile hirmu
teeb. Kui see, mis teile hirmu teeb, tuleb kui ära-
häwitamise tuul, ja hukatus teie kätte saab kui tuu-
lispää; kui kitsas ja ahastus teie kätte tuleb. Siis
nemad küll mind hiiuawad, aga mina ei wasta
mitte; küll nemad wara hommiku mind õtjivad,
aga nemad ei leia mind mitte. Seepärast, et ne-
mad tundmist wihkasid, ja ei walitfenud mitte Ze-
hooma kartust ära, ei nemad wõtnud minu nõu,
nemad laitsid kõik mu noomimist. Seepärast pea-
wad nemad oma wiiside kasu sööma, ja oma nõu-
pidamistest küll jaama. Seist et rumalate ärapöö-
ramine neid tapab, ja halpide hooletu elu neid hukka
jaadab. Aga kes mind wõtab kuulda, see peab jul-

geesti elama, ja rahul olema õnnetuise hirmust.“
Ep. Jõn. 1, 24—33.

Kui Jumal on tarwitanud kõik oma armastuse ja armu wahendid ja inimesed siiski ei taha kuulda ja unustawad Jumala, siis kogenerwad nad tuntud wanahõna tões: „Kes ei taha kuulda, peab tundma.“ Na, ükskõiksus ja wastupanu ei too inimestele midagi muud kui õnnetuist, hirmu ja lõpuks surma ja siiski ei taha nad kuulda. Mõned on nii lahutamatuks kaswanud patuga, et Jumal nad päästamatult peab jätma nende igawesele häwitamisele.

Jumala unustamine on kogu kurja allikas ja wiltsuse põhjus. Paljudele pole weel liiga hilja ümbermõtlemiseks ja Jumala juure pööramiseks. Prohwet Jesaja läbi ütleb Jehoowa: „Et tulge siis, ja seletagem oma asjad isekeskis, ütleb Jehoowa? Kui teie patud on kui helepunased riided, siiski peawad nemad walgeks saama kui lumi; kui nemad punased on kui werekarwa riie, peawad nemad ometi walge willa jarnatseks saama. Kui teie tahate ja wõtate sõna kuulda, siis peate teie maa headusest piia saama. Aga kui teie tõrgute ja panete wastu, siis peab teid mõõgaga ära lõpetama; sest Jehoowa juu on seda rääkinud.“ Jes. 1, 18—20.

Wõiks igaiks oma jaoks sulgeda halbtuse allika ja kujundada oma elu õnnelikuks. Kes austab Jumalat, seda aitab ka tema.

R. A. D.

Ettefujutus ja tõeliffus.

Pole palju elunähtusi, mis tulewad meile nii jagedasti, kui pettumus. Maises elus on pettumus igapäewane. Pettume inimestes ja asjades, samuti nagu teised pettuwad meis enestes.

Rohtame inimesi, näeme asju ja sõlmime nende kohta lootusi, mis ei täitu või millede täitumine wõtab meie poolt ettenägemata käigu. Täidame oma siidamed lootustega, mis peawad tegema rõõmsaks meie igapäewase elu. Püstitame mõtteid, milledel on heledad sihid. Meie meeled wormiwad wärwirikkaid pilte, milledele läheneme lootes. Kuid pea alati saab meile oodatud rõõmu asemel osaks pettumus.

Olguigi, et ajalugu ja kõigi aegade elu jutustawad meile inimeste waigistamata igatjustest, nende täitumata soowidest, on see praegusajal tõusnud filmapaistwalt meie ees seiswaks ajapildiks. Inimesed, aetuna lugemata soowide woost, ruttawad läbi oma päewade. Süütakse: „Paigalseimine on tagajimine.“ Inimesele, kes lasseb end ajada aja woolust, ei saa osaks hingetõmbamist, wäljapuhkamist ega järelmõtlemist.

„Elu on nii lühike, sellepärast peab seda kahetsordset elatama!“ Nii kuulutab ajawaim. Kuid, mida enam elu „elatakse“, seda lühemaks ja lühetsutemaks ta muutub. Kõijumus elu mõtte järele

on meie ajale kas liig igaw või jeda kardedasse. Wiwitatakse palju. Kõheldakse. Kuid siiski seisab ta meie ees. Ta seisab nagu kaljurahn aja woolus. Temal murduwad paljud arwamiswood. Tema läbi saawad elawaks mõtted ja waated, soowid ja nõudmised.

Kõik seisused ja tunnistused uurisid ja uuriwad praegugi weel elu mõtet ja kõik on üksiteiselt leidnud mitmesugused wastused. Subame endile lühida ülewaate nende tulemuste üle.

Piibli esimene raamat lasseb Jumalat luua inimesi, et nad walitseksid maad, ja et kõik, mis elab tema peal ja tema sees, pidi alandlikult ja targalt tegema end kasulikuks. Inimesed tegutsesiwad aga teisiti.

Kreeka tark Sokrates ütleb: „Elu on haigus ja surm on paranemine.“ — Calderon, Hispaania draamatik, hindab elu „ainult kui unenägu“. — Teised jälle: „Elu on hullumeelsus“, „on wõitlus wõiduta“, jne.

Nendes ütelistes on wäljendatud elu, nagu ta on näidanud end üksikutele, millise kogemuste-summaga nad on lõpetanud selle. Milline summa wastukäiwaid tulemusi! Kui wähe ühist selguist kogu inimliku waimu waewanagemistes! Kas meile on saanud see küsimus wiljakaks, kui meie wahetewahel oma maisete päewade teel seisatame järelmõtlikult ja küsime endilt „kust“ ja „kuhu“? Kas wastukäiwad tunded meis ja wälised mõjutused pole tumestanud meie selget nägemist? Kas meie pole läinud edasi oma päewadesse õndsastegewa kindla teadmise omandamiseteta?

Mängitakse sõna „ideaaliga“. Sagedasti tuleb ette, et inimesed käiwad „ideaalide“ või unistuste järele, mis on ideaalsed waid ettefujutuses ja tõeliffus siindmustikus lähewad hoopis teistjuguist teed, et ka siit kujuneb pettumuste allikas. Elunähete walesti mõistmises on inimene muutunud igapäewaseks. Nii mõnigi lijab oma elusse ifka enam ja enam kibedust ja waenu, ifka enam salawiha ja rõõmutust, kuna ta tunneb end walesti mõistetuna, mittewastawalt wääristatuna ja siiski just tema ise enamasti hindab walesti nende olufordade, milles ta elab, wäärtust ja wäärtusetust.

Kui jagedasti tuntakse walesti tundeelu, rõõmu ja kannatuse peategureid! Enamjao inimeste wiga on see, et nad ei suuda olla küllalt tänulikud selle eest, mis elu neile tahab anda ja mis ta juba on annud. Nad mäletawad alati jeda, millest ta neile on äräitelnud. Neil võiks olla nii palju rõõmu, nad võiksid olla nii õnnelikud, kui nad iga elamuse, olgu rõõmu või kannatuse, siemise wäärtuse tootjaid päewawalgele ja teeksid end kasulikuks. On olemas kannatuse aste, mis on nii kõrge, nii jumalatahtline, et meie sugugi enam ei tunne kannatust kui niijuguist, waid tänulikult toostame käed, kuna ta on meid siemijelt rikasta-

nud. Ja on olemas õnnetundmus, mis on nii sügav, et ta haarab ja ajab jegi kogu meie olemuse, mis vapustab meid nagu kannatus nii, et rõõm ja kannatus avaldavad ühesuguseid tunnete toone.

Mitmetelt poolt kiidetakse teadust kui inimkonna kõrgeimat hüve. Njawan näitab meelitavaid teid, mida mööda käiakse kergelt, millel inimene võib kergemeelselt rännata lõbustustelt lõbustustele.

Kui sagedasti peab inimkond kogema, et nende teede milkuw läige pole muud kui pettumus, uimastus ja ettekujutus, mis kaovad sama kiirelt nagu nad on end näidanud ja jätavad järele vaid ainult segase, rahuldamata tunde. Ei lõbustus ega maitsmine või täita täiewäärtusliku, tõsise elu siju. Kas lõbustus waigistab igatsust armastuse, truuduse ja kõlblise väärtuse järele, või võib ta kunagi asendada kõrgemaid väärtusi, milledega hea Jumal ja Looja on mõelnud tõsi elu? Spetab ta meid walitsema iseennast? Karastab ta meid mõitluses ihadega, mis wiivad hufumisele? Võib ta meid lohutada maises halbtuses?

Mis inimesed juba wanaast ajast on wälja mõelnud ja kawaluse waral saanud, tuli ja läks festivas wahelduses. Wähesel oli piisi. Olewik on muutunud weel filmapaiwamaks. Mida täna ülistatakse, ületatakse homme ja ülehommepole teda enam olemas. Mida täna kiidetakse, mõistetakse homme huffa. Maailma- ja inimkonnalunastamisest kerkiwad üles ifka uued pettumused ja mängiwad kergeuslikkude inimestega pimefikku. Täiesti tõeline on alati samaks jääw, iihestki aja waheldusest puudutatu. Tõeline on jumalikkus. Tõeline on Jumala sõna — piibel.

Salatuna ja põlatuna, waleprohwetite poolt wihatuna ja tagakujatuna, on see weel praegu meie ees wõidukana oma wäärtuses, wõidukana oma piisiva tõe läbi. Ammutatuna kõige puhtamast allikast, tahab see eluwesti tungida meie hinge ja äratada meid tumedast uinakust tugewale, jumalikkule elule. Ta tahab täita meid rõõmuga, mis on tõeline ja „mida keegi ei saa meilt wõtta“.

Tarkuse käsi on usklikult järgneda sellele teenäitajale ja eefimata petlikkudest maailmatarkuse ajukujutlustest pidada finni elu Spetajast, rännata tema jalajälgedes, sest ainult need wiivad isamajja, meie hinge kodumaale.

Siis elame tõelikkuses ja täidame selle tõelikkuse kindla adventusjuga, mis kui ewangeelium läbibst kogu piibli ja mis ka kui rõõmusõnum võib teha rikkaks meie waeje elu: rikkaks ja õnnelikkus Jumalas, kelle juure meie rändame.

Tee tõelikkule rahule.

Selles rahutus elus igatsleb inimene hingamise ja rahu järele; rahu järele, mis teda õnnelikkus teeks. Kui õnnelik pidi olema esimene inimpaar, kui nad Looja läheduses elades ei tundnud weel patu needust ja häda, waid rahu ja rõõm walitsejad maailma, mis kandis täiuslikkuse pitsatit.

7. mail f. a. julma furitöö ohwriks langenud prantluse president **Paul Doumer**.

Esimene patt on lawiini jarnajelt muutunud hiigla koormaks; kogu inimkond ohkab selle all ja see ähwardab teda lämmatada. Kattu, nälja, häwitawate loodusõundmuste ja igasuguste werewalamiste all on piyaratemeri niijutanud meie maad. Arwutud inimelud on lootusetult wajunud hauda.

Jeesus rahu allikas.

Wastutungiwate jõudude hirmsas wõitlemises on inimese nõudmine hingamise ja rahu järele täiesti loomulik. Suba waga Job kaebas: „Eks waejel inimesel ei ole otsekui sõdimise waeu maa peal ja eks ta päewad ole kui palgalise päewad?“ Jobi 7, 1. Kes aga waigistab hinge nõudmise? Rändame läbi minewiku aastasajad, otsime inimkonna juurimate ja õilsamate, poegade seast kas leiame üht, kes võib kinkida meile nii igatsatud rahu. Otsides aga jumaliku tõe walguses, leiame peagi selle, kes kutsjub meid armsate sõnadega: „Tulge minu juure kõik, kes teie waeu wad ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamise jaata. Wõtke eneste peale minu ike, ja õppige minust, et mina olen tafane, ja jüdamest alandlik, siis leiate teie hingamise eneste hingede.“ Matt. 11, 28. 29.

See kutsje makjab iga iikjiku kohta, kes paneb jeda tähele, see makjab minu ja minu kohta, armas lugeja. Otsitaks ei suuda sugugi mõista selle kuldset siju, kuid nagu balsam mõjub see murelikule, ahas-

tawale ja rahutule hingele. Temaist woolab usaldust ja palmega: „Issand, ka minule anna lõpuks rahu, sest ma ei soovi ega looda muud midagi“, läheneme rahuvürstile, kellest on tunnistanud kõik prohvetid ja apostlid ja kõik rahu lapsed. Tšesaja nimetab teda imelik nõuandja, vägew Jumal, igawene isa, rahuvürst, ja kiidab tema walitust, et see saab suureks ja rahu on ilma ohtata tema kuningriigis, et ta seda kinnitab ja toetab kohtu ja õigusega nüüdsest peale igawikuni. Jees. 9, 5. 6. See on Tšesus Kristus, kelle inimesjasaamisel laulsid taewased koorid kiidulaulu: „Mu olgu Jumalale kõrges ja rahu maa peal ja inimestest hea meel.“

Tema tuli maa peale, et jälle lepitada, siduda ja ühendada inimesi Jumalaga ja taewaga. Selleks on ta patuste asemel kannatanud karistust ja läinud nende eest surma. Tšuba wanatestamentlik ewangeeliumi kuulutaja tunnistab seda sõnadega: „Tõesti meie haigused on tema enese peale võtnud, ja kõik meie walu kannud... Tema on meie üleastumiste pärast haawatud, ja meie ülekohutu pärast ära rõhutatud; karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema.“ Jees. 53, 4. 5. Meed on jumaliku tõe sõnad ja sellepärast võib meil olla nende wastu täieline usaldus; sest Jumal pole inimene, et ta waletab, ka ei nõua ta uut lepitusehinda ja ei karista patust ka süü eest, mis ta juba on andnud üle Kristusele ja mis on lepitatud Tšesuse Kristuse ohwri ja were läbi. Doomulikult peab täis usku pilguga Kolgata ristile ja kahetsewa, meeleparandamistunnistusega ka tõeliselt andma oma patud üle Tšesusele Kristusele, siis leitakse seda rahu, mida ei wõi anda ega rõõwida maailm. Taewaline rahu läbibistab Tšesuses Kristuses Jumalaga ühendatud hinge.

Rahu ainult jellel jumalikul teel.

Weel pole saawutatud igatsusesihit, palju enam peab nüüd püüdma edasi saada astunud rahuteel ja elu kitsal rajal. Suur paganateapostel Paulus julgustab meid sõnadega: „Ma unustan ära, mis taga on, aga ma sirutan ennast jenna poole, mis ees on. Mina kuulan etteseatud märgi poole ülewese Jumala kutsumise wõiduanni poole Kristuse Tšesuse sees.“ Wilip. 3, 13. 14. Mõnikord näib tumenemat usurändaja usupilk wõi tumedad pilwed peidawad tema eest ülewa sihi; siis kuuleme jällegi Issanda häält: „Seiske teede peal, ja wadake, ja kiisige igaweste jalgteede järele, mis see hea tee on, ja käige seal peal, siis leiate teie hingamist oma hingele.“ Jer. 6, 16.

Igawene Jumal on igawikust peale walmistanud jalgteel, millel käies võib saada kätte tumestamata rahu heleda riigi. See on sõnakuulmise tee, millel ka Kristus on toonud meile rahu; kõigis asjades on ta teinud oma taewase isa taht-

mist. Waatamata sellele, et ta siin maa peal elas inimlikus alanduses, jäi ta alati kõige lähedamasse ühendusse oma Isaga ja jäi temale ustawaks surmani.

Wõidurikka wõitluse järele pööras ta meesti tagasi oma isa aujärje juure. Süngreid lohutas ta aga enne sõnadega: „Teie jüda ärgu ehmatagu mitte; uskuge Jumala sisse, siis usute teie ka minu sisse. Minu Isa majas on mitu eluohet... Sa kui ma saan läinud, ja teile aseme walmistanud, siis tulen mina jälle, ja tahan teid enese juure wõtta, et teie ka olete, kus mina olen.“ — Joh. 14, 1—3.

Ususõnakuulmine wiib rahu juure.

Ettekuulutuse walguses tunneme ära, et Tšesuse Kristuse jälletulek ja seega ka tema riigi nähtawa ülesehituse aeg on väga ligidal. Wiimase kolmekordse hoiatusõnumi läbi Kõnutuse 14, 6—11 lasseb Jumal kogu maailma walmistada ette tulewaseks suureks sündmuseks. Selle õnumi kuulutamine toob esile usurahwa, mis omab pühade kannatuse, Tšesuse Kristuse usu ja peab Jumala käske ega lasse juhtida end jumalatuks. Kristus ise on pidanud Jumala käske ja enne kui ta wiib oma rahwa igawesele hingamisele, seab ta nende seas sisse usu sõnakuulmise. See on kogu ewangeeliumikuulutamise siht; sellepärast tundis ka apostel Paulus end kutsutud Tšesuse Kristuse nimel seadma paganate jekka usu sõnakuulmist.

Selle ususõnakuulmiseta pole olemas õiget ja kestwat rahu. „Mõnda ütleb Tšehoowa, su lunastaja, kes Issraelis püha on: Mina olen Tšehoowa, su Jumal, kes sind õpetab sinu kasuks, kes sind juhatab jenna teele, mis sa pead käima. Oh, et sa oleksid mu käskusid tähele pannud! Siis oleks ju rahu olnud kui jõgi, ja su õigus kui mere laened.“

Laituseta kogudus.

Selgelt ja arusaadawalt on näidatud meile rahutee. Kõigepealt patu kõrvaldamine, mis hiigla juure müüri sarnaselt lahutab inimese Jumalast; see on kistud maha Tšesuse Kristuse ohwri ja were läbi. Edasi ususõnakuulmise püstitamine, mis Tšesuse Kristuse ristimiskäsku mööda sünnib ewangeeliumi kuulutamise läbi kogu maailmas, ja siis on ligidalolewa Tšesuse Kristuse jälletulekul kogudus, mis on püha ja laitmata.

Usurahwas rändab rõõmsalt jellel teel ja mida lähemale. igatsetud sihile ta jõuab, seda enam kiirendab ta sammu. Küll peab ta weel ohkama jelle maailma raskuste all, kuid pea tuleb Tšesus Kristus, rahuvürst ja nagu töötatud, wiib ta oma rahwa igawesse hingamise. Hõiskamisega lähewad lunastatud igawesesse rahulinna: „igawene rõõm on nende pea peal; nemad saawad kätte lusti ja rõõmu, aga kurbtus ja ohkamine põgenewad ära.“

Kodufoldele.

„Oftte ise omale kirsje.“

(Lõpp.)

„Sää kui see on makstud, siis wõtan ma vastu, aga muidugi ja pead tagasi tulema ja selle jälle ära wiima,“ ütles tiitarlaps.

„Sää küll,“ ütles poisj ja läks oma teed.

„Mufõna,“ arwas Hans, „kas see ei ole üks mõistatuslik lugu?“ Ja wäike mees hüppas rõõmu pärast toas ringi. Kuna ta weel kargles, klopiti juba jälle uksele. „Müüd ta tuleb tagasi,“ ütles Hans. „Kas ma pean liha talle kätte andma?“ Aga kui nad ukse awasid, seisis pagaripoijs nende ees kolme suure leiwaga.

„Kas elab siin härra Raat?“ küsis see.

„Ja,“ wastas Leeni, kuna talle küsimine ime-likuna paistis, „minu isa nimi on Jaan Raat, kui teda otjite —“

„Wäga häa, siin on tema jaoks leiwad.“

„Kas nad on ära makstud?“

„Ja, aga wõtke nüüd kiiresti vastu.“

„Sää küll, meie wõtame nad vastu, kui nad tõesti makstud on; aga meie ei ole ialgi saanud nii suuri leibu kui need on, see peab olema ekjitus; sul tuleb need siis jälle tagasi wiia.“

„Numalus! Wõtke ära!“ ja poisj kadus.

„Mufõna! Millised purikad!“ ütles Hans; „waata, õde, kui wäikesed nad on. Mõtke omati, kui need meie omad oleksid, misjuguje augu me siia jisse teekjime.“

Ta jälle keerutas end õhus ringi ja awaldas oma tuju, kui uuesti uksele klopiti.

Kui uks awati, seisis jäl joojsupoijs mitmekesiste paksidega: tee, juhkur, wiljakohwi j. m. Jälle küjiti jamajugujselt.

Aga Leeni oli wahpeal nõuks wõtnud kõike vastu wõtta, mis pidi olema makstud, kuid jiski ta ütles igaihele: „Aga ärge imestage, kui teie peate need jälle tagasi wiima.“

Suurwiljakaupmees saatis neile kartuleid ja kapsaid, piimakaupmees wõid ja mune; ja teistest kauplustest saadeti jeda ja teist, nii et kõõgis oli laud täis ja põrandal ka.

„Ma ootan tõesti, et isa ja ema warsti koju tuleksid,“ ütles Leeni; „mõtke, kui nüüd politsei peaks tulema, mis meie peame siis peale hakkama.“

„Ma tahaksin teada,“ ütles Hans wahela, „kas isa ja ema tahawad hakata poodi pidama!“

Kuna nad weel westlesid, kuulsid nad oma rõõmiks isa ja ema häält. Neile seletati ära, et need asjad on tulewa nädala jaoks, ja kui nad kõik on

hädad lapjed, siis igaiks saab jellest oma jao. Siis jai igaiks weel tiiki wõileiba ja kästi magama minna, hoiatades, et nad oleksid waitjelt. Aga waitjelt ei saanud üldse juttu olla. Nad olid waewalt magamistuppa saanud, kui hakkasid homjelt pidupäewast rääkima, ja nende kõne muutus nii waljaks, et ka teised lapjed ules ärkasid ja Hansu wõis kuulda rääkimat, et kõõgis on juured, juured leiwad ja hulj muid asju. See tekitas jarnase rõõmufisa, et ema pidi tulema ja kõrelema: „Kui teie mitte wait ei ole, siis ei jaa teie raasugi pudingit.“

„Puding! puding!“ arutasid lapjed, mis jee on?“ Ja jälle oli kuulda Hansu häält teiste häältest üle, et ema teeb pudingit ja paneb hulka rosinaid, jahu ja suhkrut. Ei olnud midagi imestada, et nad filma kinni ei saanud ja kuni hommikuni Hans näitas padja abil, kuidas ema jõtkub ja kippjatab. Do, kuidas nad igatjesid, et tuleks päew!

Wiimaks jõudis kätte päew, ja lapjed wõisid kõike jeda näha, millest räägitud. Ja kui nad kõik ümber laua istusid ja ema tõi taldriku täie ilusaid, punajeid, walminud kirsje, kas siis ei olnud imestada, et lapjed rõõmuft rõkkasid ja Marie jüda oli üle woolamas? Ta ei juutnud end pidada, kui lapjed tegid kõrwachteid oma kirsjdest, isale ligi jurusid, oma käed tema kaela ümber panid ja teda juudlesid. Lääkimad rõõmupijarad joojsid temal põski mööda alla, kui ta lahkest ütles: „Jaan, kui ja alati ise ostad oma kirsid, siis wõime nüüd weel täiesti õnnelikuks jaada!“

Ja nii jee ka kujunes. Mõne aja pärast leidis Jaan, et ta juudab osta uued riided esiteks oma lastele, siis juba naisele ja endale. Siis hakkasid inimesed juba rääkima, et ta olewat ukseks muutunud, jelt ta kolis paremasse korterisse, kus tal jiski õige wähe juure tuli maksta. Ta töödandja leidis, et ta oma töö nüüd teeb paremini kui kunagi enne, ja ta kõrgendas talle palka. Wiimaks ta hakkas ise ettewõtjaks. Kõffuhoidlikult elades kogus ta endale jummakeje raha, nii et jai ehitada ise endale maja. Nüüd istub ta tihti mõttes oma akna juures ja waatab wälja kirsipuule, mida ta ise oma käega oma aeda on istutanud, millest ta juba mõni aeg „oma kirsid ise on saanud!“

Neist mõlemist jaid jüdidad karstusliikumise toetajad. Kuid jee ei ole weel kõif. Kasina elu mõjul muutus ka nende sijemine inimene, mis kõl-watu elu järeldusel oli tuimaks muutunud. Ärkas uus elu, uued igatjused sijemise täiuse järele. Neis ärkas küjimus: „Mida pean ma tegema, et ma õndjaks saaksin?“ Ja nad leidsid Jumala jõnast

wastuse: „Parandage meel ja uskuge Jeesuse Kristuse sisse!“

Meile selgus küll, et see wäraw on kitsas ja tee on waewaline, mis elusse wiib, aga jeda jüdidamalt nad otjijid Jumalalt jõudu ja abi. Nad leidjid lõpuks täieliku rahu Kristuses, mida maailm ei wõi anda. Sa nõnda selgus neile täielikult, et „jumalafartus jaadab kõigile asjadele kasu, ja temal on sellesinatse ja tulewa elu töötus“. 1. Tim. 4, 8.

See töötus on weel täna maksew kõigile.

„Selle peale mõtelge“.

Mõtted on tolliwabad; mõtted on jõud, öeldakse. Meile kriistlastele on mõtted terwe maailm. Me nimetame neid küll jüdameks ja ijeduseks. Mõtteilmas on otjustus meie igawiku kohta.

Ngatahes mõtteid jaab tolliwabalt kanda selles maailmas, üle rahwuse, jeltskonna- ja hariduseklassi piiride. Wõib olla suur ijamaalane kasulikuse põhjustel ja ühtlasi mõtetes ja tunnetes omakasupüüdlis egoist. Wõib jeltskonnas juurt oja etendada ja sealjuures mõtteilmas jüiski kuuluda kurjategijate hulka. Wäliste kommete järele wõidakse olla waga kriistlaste hulgas ja jüiski elada paganana. Need igapäewased nähted on tõendus, nagu olejid mõtted piiramatud.

Minult wähesed inimesed mõtlewad mõtete mõjule, mis wõib olla kas õnnistuslik wõi kahjulik. Mõtted tungiwad kiirtena läbi nende kandja ümbruse ja mõjuwad ka kaugele. Sobiwad mõtted tõmbawad iiksteist ligi ja suurendawad seega oma mõju. Wastuseiju wõtawad nad waenlase kindluse; näoilme läbi tulistawad nad wastast ja leiawad igast nõrgast kohast jissepääsu.

Meie oleme tihti pannud tähele, et armastuse ja häädsuowi mõtted ka kõige wäheimas wastukajas eluandmaks jõuks kaswawad. Piibli walgujese jefjab faks ilma iiksteijele wastamisi: Kurjade mõtete ilm, kuhu meie kõik oleme jündinud, ja uus uuestijünni ilm, milles kõige üle järele mõeldakse, mis on hea ja aus, tõde ja kottukõla.

Jumala jõna on Jumala mõtted, mis kui kahterane mõõf enesearmastusega kaetud jüdamest läbi tungib. Meie igatfus äralunastuse järele on esimeseks kohtamiskohaks Õnnistegija äralunastawa tahtega. Kui meie Jumala mõtetel laseme oma elule mõju awaldada, jüis tunneme ise enast ära teel puhtuse ja rahu maailmas. Jumala mõtted on taewariigi jõud, mis meile jaawad uue elu seemneps. Mõnigi koosolek, mõnigi wainne piibli- ja palwetund on paljutõotaw külw. Kui see kõik hakkaks õitjema ja walmiks! Kui iga õis kannaks wilja ja iga mõte tegu!

Kust tuleb jüis nii palju pettumusi, nii palju wiljatut? Kas seeme ei ole eht wõi idanew? Egip-

tuses wäljakaewamistel on leitud seemneid, mis weel aastatuhandete järele wõiwad kaswada ja kanda wilja, kui puhast õht ja päikesepaiste neid mullas elustab. Jumala jõna on weel palju häwinematum; need aga on mõne jüdames nagu Egiptuse jurnukambriis. Mis õnnistusrikkas koosolekus külwatakse, jaab kihwtiaurus niijutatud mõtetes lämmitatud. Minus ülendaw tund ei saa jumalawõõra maailma mahakiskiwat mõju muuta. Kuna meie Jumala mõtteid järele mõtleme, peafime jumaliku maailma sisse kaswama. Kaswamine nõuab aega ja ühetajajust. Siig sagedane ja äkiline walguje ja piureduse, soojuse ja külmaheldus takistab kaswamist ja jünnitab wigajeid taimi.

Kas see ei ole ka selgituseks mõnegi wigajele ristifogudusele?

Meie ei wõi jügugi kahelda selle üle, misjügujese maailmas meie jüis elame, kui me oma igapäewases elus piiblike künne minutit aega anname kuna labajele romaaniile wõi moodsale ajakirjandusele jellewastu tunni wõi rohkem. Ngapäewased kõnelused on meie mõtteilma mõõdupuuk. Selles ei junda usuline kuuluwus ja waga komme midagi muuta.

Mõned kriistlased piüiawad elada kahes maailmas korraga. Selle tagajärg jaab tabawalt kujutatud ühe wäikese looga. Ühel rikkal mehel oli paar toredat hobust ratjutamiseks ja luffustõllas jöitmiseks. Kui need olid temale juba olnud pikemaks ajaks suureks rõõmuks, pärajst märkas ta nende hobuste jõu ja ilu aeglast wähenemist kuni nad wiimaks olid täiesti kanged ja jõuetud. Usjatult waatas ta järele talli ja toitu; ka loomaarit ei leidnud haiguje põhjust. Mji paistis olemat selgitamatu ja lootusetu.

Ühel õhtul tuli härra hilja reijilt ja jaamas mõttis woorimehe. Kui ta oma ufje ees woorimehele oli jöiduraha juba maksnud, langes tema pilk weel kord woorimehe hobusele. Seal märkas ta jarnaduist oma hobusega ja päris selle omaniku. See nimetas kufija oma futjarit, kes oma peremehe hobused igal ööjel andis woorimehe teenistuse.

Sellega oli hobuste jõuetus selge. Kui nad ööjel olnud raskes woorimehe teenistuses, jüis olid päewal ratjutamis- ja luffushobusteks kõlbmatud. Kriistlastel, kes patu orjuses elawad, ei wõi olla Jumala riigi jaoks misjonitõõs jõudu ega rõõmu.

Meie otjustame pattu enamalt wälise teo järele, milles ta meile nähtaw on. Ta wõrdub kurjale paijele, mis hoogjalt kaswab. Paije põhjuseks aga on puhtusetus ja were halb koosjeis. Mii on see ka waimulikuse elus: patt on mõtlemised. Rom. 8, 5—8. Pole ime, et wiha, teotus ja truuduse murdmine kui hirmus paije lahti läheb, kui enesearmastust, roojust ja kadeduist mõtetes jalli-

tafse ja hellitatafse. Sirmjad teod nagu roim, abielurikkumine, wargus jne. jünniwad jüdame kurjadest mõtlemistest. Nii ütles Kristus. Mat. 15, 19.

Me mõime oma harjumustele enesewalitsjemise ja harjumise läbi anda waga näo. Kõik eneseuhkus ja lunastus kaob, kui meie ka mõtteid tõsiselt wõtame. Ka õige warijeer peab tunnistama, et moora-mees ei wõi muuta oma nahka ega pardimetjaline omi tähti, ja et meie oleme jündinud patuses olekus. Teoreetiliselt ei saa inimene seda õppida. „Õigele“ ja „terwele“ on Snnistegija ja arst ainult teoreetilise tähendusega. Palju aastate järele alles õppis Taawet õiges alanduses tundma oma mõtete hädaohtu ja palus: „Oh Jumal! kiusa mind läbi ja wõta tunda mu jüdant; katju mind läbi ja wõta tunda mu mõtteid.“ Paul 139, 23. See lunastus ei seisja nõnda mitte ühe ujwormi omastamises wõi muutmises, waid jüdame ja mõtete uuendamises. Meie inimesed oleme waenus Jumalaga meie oma mõtete läbi, ja rahu Jumalaga on võimalik ainult põhjaliku meele uuendamise teel. Kui Jumala rahu sarnajelt meie jüdamas asub, siis oleme oma sõnades ja tegudes patu ja kahju wastu kindlustatud.

Snnistusjoow apostli poolt lähed meie elus täide, kui meie tema manitsusele ruumi anname: „Siis Jumala rahu, mis ülem on kui kõik mõistus, hoiab teie jüdameid ja meeli Kristuse Jeesuse sees. Mis muud, wennad, mis tõjine on, mis aus, mis õige, mis kamin, mis lõbus, mis hea on kuulda, stui üks hea komme ja mis kiituse wäärt on, see peale mõtelge.“ Wil. 4, 7, 8.

B. D.

Eeskujude kaswatuses.

Kaswatuseteadlane Christian Heinrich Zeller seab kaswatuses eeskujude kohta järgmised reeglid:

Ole, mis lapsed peaksid olema.

See, mis lapsed peaksid tegema.

Loobu, millest lapsed peaksid loobuma.

Ela lastele ette, mitte ainult siis, kui nad sind näewad ja kuulewad, waid ka, kui nad sind ei näe ega kuule. Kui lastel on püüdusi, siis katju läbi ise oma olemine, oma tegu, oma soow, oma elu.

Kui sa leiad enda juures wiga, pattu, kõrwalekalduumisi, siis paranda esiteks ennast; alles siis katju lapsi parandada.

Mõttele jellele, et sinu ümbrus tihti ei ole midagi muud, kui wastukaja sinu enda olemisest.

Kui sa iga päew end lajefsid Jumalast juhutada, siis lajewad ka sinu lapsed end kaswatada.

Wida sõnakuulelikum ja Jumalale oled, seda sõnakuulelikumad on sinu lapsed sinule. Seepärast palus noormees Salomon Issandat tarkuse pärast, et ta wõiks rahwale kohut mõista ja walitseda.

Niipea kui kaswataja Jumalaga läbikäimise hooletusse jätab, esineb ka lastes hooletus.

Sga wahesein Jumala ja kaswataja wahel on suur kahju lastele.

Slna armastuseta eeskujude lastele on nagu kuu-paiste.

Eeskujude jüdamliku ja hella armastusega lastele helendab kui päike.

Hea nõuanne.

Üks naine, kelle tujukas ja kätseja mees alati põhjustas riidu kodus, läks jelle üle nõu küsima oma waimulikult. Ta rääkis jään, et tema koorem on raskem, kui ta kanda juudab ja ta peab leidma kergendust mingil wiisil. Elatanud hääjüdamlik waimulik, kes oli toonud rahu rohkem juba kui ühte perekonda, waatas kaastundega naise peale ja kuuldas kannatlikult tema kurtmist.

„Minu mees jattub wihale kõige wäiksema asja pärast,“ rääkis naine. „Kui õhtusööök ei ole walmis, kui ta töölt koju tuleb, siis ta aga sõimab ja wannub. Sga päew on ifka midagi juhtunud, mis temale ei meeldi. Kui ta nii hirmsasti kurjustab, siis lõpeb harilikult ka minu kannatus ja asi lõpeb perekonna tüliga. Ma ei suuda kauem enam wastu pidada. Tulin teie poole, et abi paluda.“

„Ei,“ ütles waimulik, „teie ei wõi muidugi niimoodi edasi minna. Sga kodu peab olema wäikene taewas. Aga rahutu keel purustab ära ka taewalise kodu. Mul on siiski rohtu, mis mõjub hästi jelle wastu ja ma kirjutan jelle kõigepealt teie jaoks. Kui järgnete täpselt antud eeskirjale, siis panete tähele warsti muudet oma mehe juures. Selle pudeli jün annan teile kaasa. Kui ta tühjaks saab, siis tulge jälle ja ma täidan ta teistkordjelt ilma tagajuta. Minult ärge unustage teatamaft mulle jelle rohu tagajärgi.“

Mees kodus ei saanud midagi teada jelle rohu olemasolust. Eeskirjale oli kirjutatud: „Kui sinu abikaasa on wihane ja sõimab, siis mine kähku teise ruumi ja wõta pudelist kaks supilusikatäit. Ära neela alla kõige wäiksemat tilkagi, waid hoiu seda oma juus niikaua, kui kaaslane on sõimamise lõpetanud ja täiesti rahule jäänud.“

Samal õhtul mees wihastas eriliselt koge pärast seda, kui ta töölt koju tuli. Ta mõirgas ja paukus nagu tihti ja wäljendas sõimu igajugu ärritawates sõnades. Naine lipjas tajafesti kõrwaltuppa ja wõttis hää lonksu ettekirjutatud rohust. Tagasi tulles kööki ta hoidis kallist rohtu oma juus ja tegi jäänjuures tööd, kuna mees aga jattas firumist.

Tagajärg oli imeline. Naine päris rõõmistas. Sgal õhtul ta kasutas seda rohtu ning pais-tis, et mehel jääb ifka midagi wähem ütelda. Pud-el oli peagi tühi ning naine pöördus uue siisu saa-

mijeks waimulikule poole. Pärast teistkordset jelle äratarwitamist mees oli hoopis uus inimene ja nende kodu päris rahulik paik.

Siljem naine teatas waimulikule jelle rohu tagajärgi, et kuidas nad on päris õnnelikud nüüd, ja palus ihtlasi weel kolmandat pudelitäit. Waimulik rääkis, et ta võib nüüd iga järgmise pudeli täita oma kaewust.

Nüüd mõistis ka naine, et tüli lõppes nende majas siis, kui ta laskas wastamast oma mehe ärritamatele märkustele. Warem oli nii, kui mehel oli üks lahujeta sõna, siis naisel oli ka lahujeta wastus. Üks terawus kutsus wälja teise. Kui ta kajas waimulikule eeskirja ja enam ei wastanud oma mehe sõimule, siis tüli jäi ka tulemata. On õigus, igas kodus on riinuks tarwis ikka kahte inimest.

„Tasane kohtmine pöörab tulise wiha tagasi, aga fiibe sõna kihutab wiha.“ Epetuse sõnad 15, 1.

„Pehme keel murrab luud katti.“ (Somas 15, 15.)

C. L. Paddock.

Terwishoid!

Sibul „taime-raadiumina“ — kiiuslauf soole puhastamiseks.

Dr. W. Schweisheimer.

On olemas teatud taimed, mis ei laje end tõrjuda wälja rahwameditsiini raudwara seast olgugi, et nende omadus mõneski juhtes on eemaletõukaw (nagu sibula ja kiiuslaugu juures nende lehk) või nad on ajendatavad teiste wahenditega. Silmalt pole mõjuwad terwistustaimed nii arwukad, et üksikuteist võiks loobuda nii kergesti. Silmapaistew on, et praegu jällegi juuremal määral wiitakse läbi kiiuslaugu-kuure, kõige pealt juht rahwameditsiinis; wahetene on nad aga tunginud juba ka teaduslikku arstiteadusesse.

Arwatavasti oleneb see meie aja kaldumusest toortoidule — teatud worm looduse juure tagasiööramisest. Toortoit on lõõnend end läbi ja nii kaugele, kui seda wiitakse läbi mõistlikul teel — toiduosana, mitte ainja toiduna — on see kindlasti edusamm. Sibul mängib nii toidu- kui ka wirtsainena toortoidu seas tähtsat osa. Soolewaejes toidus liitatakse toidule keedusoola puudumise katteks teiste seas sibulat, eriti pärilsibulaid ja kiiuslaugu.

Wanal ajal moodustasid sibulad toidu peaosaks, eriti juht egiptlaste juures. Wanaaegsed teated jutustawad summades, millised anti ühe püramiidi ehitamisel jeda ehitada lastwa warao poolt tööliste toiduks sibulate, kiiuslaugu ja rediste peale. Egiptuse haudadel leiduwad arwukad sibu-

late kujutused. Ka kreeklaste ja roomlaste, wanaade juutide ja perslaste juures oli sibul toiduks, osalt piirdus see waejemate rahwakihidega. Üldiselt peab panema tähele, et lõunamaade sibulad maitsewad magusamana ja lehkawad wähem kui meil, nii et nende tarwitamine on wähem takistatud.

Rahwameditsiini tarwitab sibulat mitmel wiisil. Teadmine jelle üle peab olema tulnud mustlastelt, kellede juures sibul on mitmesuguste haiguste koduseks rawiwahendiks. Saawadele ja mädanikkudele panewad nad katkikipigistatud toorest sibulast, kaelapõletikke käsitawad nad toore sibulapudru mähistega ja hingamiselundite ja mitmesuguste palawikulike juures annawad nad sibulakeedist. Ka muudu tarwitatakse tuliseid sibulamähiseid läkakõha juures. Sibula-tinktuuri tarwitatakse mao- ja sooltehaiguste juures ja kui magu ei tekita soolhapet küllaldajal määral, oodatakse wäikese hulga sibula leiwaga söömisest, et see ärritaks maonäärmeid mahlaeraldamiselle. Sõrme- ja põlvepõletike, külmamuhkude ja päraku werekomude juures tarwitatakse tooreid ja küpjetatud sibulaid. Kogenenud tundjad ootawad toorest sibulast enam kui keedetust või praetust. Kramplikku uriinitalituse juures jaadakse paremuist wärskelt purustatud sibulate ajetamisest põie ja soole piirfonda.

Siljuti on Lathowsky seadnud üles imelise teooria sibulataimede mõju üle. Sibulad ja teised taimed, nagu wiimastel aastatel on tehtud kindlaks, jaadawad wälja omapäraseid kiiri, mis näiteks võiwad ärritada rakkude kaswu. Need nõrgad, kuid mõjuwad kiired peawad nüüd „t a i m e - r a a d i u m i n a“ wõima tekitada ka terwistemõjutusi. Silmapaistew on, et Idamaal, waatamata kohutawatele terwishoidlistele olukordadele, leidub wäga palju w a n u inimesi. Osalt on jeda seatud ühendusse hapupiima söömisega. Lathowsky usub aga enam sibulate, kiiuslaugu ja muude jarnaste taimede rohkesse tarwitamisesse; ka tiibetlaste ginjeng-taim kuulub siia.

Enimeste tarwidus toortoidu järele rahuldatakse igatahes toore sibula söömise läbi. Selle läbi peawad kaduma haigused, mis on kutsutud esile ainult keedetud toidu tarwitamise läbi. Palju inimesi sööb sibulat meelega ja isegi kirglikult. Mõisete, mis peab sibulat kasulikuks, leiab nende juures soodsat wastuwõttu. Teised inimesed ei või kannatada wälja sibula lehkast ja maitset, see äratub neis wastikust. Nende jaoks on Lathowsky mõelnud wälja s i b u l a - j e e r u m i, mis annab neile mõjuwaid aineid, haawamata neid sibulalõhnaga. Siin on aga raskus selles, et tooreid sibulaid ei saa kuumutamata puhastada piisikuisest (steriliseerida); see häwitaks tähtsad elawad omadused. Ja siis peab olema kõrwaldatud haigus-

idude hädaoht jüstitava aine juures. Selle järele pesti sibulaid 1%-lises keedusoolalahus ja loputati steriliseeritud veega. Siis puhastati steriliseeritud kummifinnastega neist sibulaijt kolm khti ja hoiti lühikest aega leegis. Sibulaid presjiti siis steriliseeritud masinaga, väljajoolaw mahl kurnati steriilselt ja asetati klaasampullidesse, mis leegi kohal sulatati finni. Süstimised, alguses loomade, siis inimeste juures, tõendasid jüstimiste kahjutust; tarvitamisel pidawat olema olnud tagajärg mitmesuguste haiguste juures — katjed wiidi läbi juures Pariiji haigemajas. Sama paremust nagu sibulaekstrakti jüstimisel, nähti ka haigete juures, kes armastajid toorest sibulat ja tarwitajid jeda toidu juures.

Ka muidu jutustatakse kõige pealt Prantsusmaalt, sibulakuuri tagajärjekast mõjust: weetõwe mitmesuguste wormide juures tekitab mitnepäewane sibulakuur juure wee-erituse. Nähtawasti ärritatakse neerud tugewale uriini-eritamisele. Mõju peaseb kõige pealt maksusele just siis, kui wee kogunemisel kehasse on tegu paistetamisega, vähem näib ta olewat põletikulisel weefogunemisel. Uuemad teaduslikud tööd kiinitawad jün rahwameditsiini warasemaid kogemusi.

Samade rahwaste juures, kes tarwitajid palju sibulaid, oli tarwitusest ka küüslauk. Lohk tõukas alati paljud inimesed eemale; kui Plinius jutustab, et egiptlased asetajid küüslaugu oma jumalate sekka, mis tähendas küll austust, kuid jealjuures oli seotud jelle püha taimse söömise teeluga, siis võib-olla pole see eemaldamine tekinud ainult aukartlikust heatahtest. Rõuna-Prantsusmaal, Itaalias, Rõunajlaawias, Poolas j. n. e. tarwitatakse jeda praegugi igapäewase toidulisandusena.

Küüslauk sijaldab wäewellist, eeterlist õli, mis on wastutaw jelle lõhna eest. Hippokrates tähendab jeda uriiniajavana, sooltärritawana ja söögisuäratawana. Rahwameditsiin peab tema mõjust palju lugu sihibonaukside, joole krampliku ja põletikulise seisukorra, nimelt ka tugewa gaasimoodustamise puhul jooles, gripi, hingetorufatarri ja astma juures. Rõunamaade lauljate ilusad hääled pidawat olenema küüslaugu tarvitamisest, mis tegewat hääle puhtaks — väga kahlane ettefujutus. Wäljalöömiste, paijete ja külmamuhkude juures tarwitab rahwameditsiin küüslauku samuti küpsetatult nagu sibulatki.

Teaduslikus arstiteaduses jutustatakse wiimastel aastatel sagedasti küüslaugukuuridest. Mii tarwitati küüslaugukuuri käärimis- ja mädanemiskäikudel jooles, mao- ja soolewawade juures, söögiju äratamiseks, usside, eriti,

maousjide wastu wõitlemiseks. Küüslauk puhastab joole ebakohastest ainetest ja mureteb jelle läbi paljudele joolest tekkivatele hädadele abi. Pea-tarwitamisala oleks werejoonte lubjastus, ilma et jün wõiks anda jelle mõjule kindlat teooriat.

Mitmesugust.

Dofeaniaurif põles ära.

„Titanicu“ jaatusje ojaliseks jai 19. mail j. a. prantsuse okeaniaurif „Georges Philippar“. Olles esimesel reijul teel Siinast tagasi Marjeille'sje, puhkes laewal tuli Quardasui maaninast umbes 50 miili eemal, millest hukkus ja wajus põhja. Põlemine kestis mitu päewa. Ära põles kõik, mis põleda wõis. Jäi järele ainult raudkere. Laewakere wajus põhja köhe, kui weji oli jõudnud afnaakudeni. Päästelaewad ei saanud ligi wäljakannatamata kuumuse pärast. Laewalt on päästetud seitsmeajaja inimeje iimber, kuid oja on hukkunud. Ühes teiste reijijatega ja kapteniga hukkus ka kangelaslikult prantsuse tuntumaid ajakirjanikke Albert Londres, kes jäi hukkumale laewale wiimise filmapilgumi, et lugejaille wõimaldada okeanitiig-lase hukkumise tõetruud kirjeldust. Ta hukkus ühes wiimijena põlewalt laewalt lahkuwa paadiga laewa iimbritsewais leekides.

— Inimeste kätetööl ei ole piisi.

Tehnilised uuendused kirikus. Ühes kirikus Los Angeles'is, Kalifornias, wõiwad emad nüüd oma lapsed wabalt jumalateenistusele kaasa wõtta, ilma et neil tarwitjeks karta, et lapsed jumalateenistust segawad. Emade jaoks on üks eraldi rõdu ehitud, mille kõlakindel klaaswähejein üldruumist ära eraldab. Laulud, palwed ja jutlus antakse aga rõdul üllesjeatud waljuhääldajate kaudu emadele edasi. Mõnda wõiwad emad kogu jumalateenistuse filmade ja kõrwadega kaasa elada, kuid wäikeste mudilaste kisa ei kuulda üldruumi.

Watifani raudtee awamine. Maailma kõige wäiksem riik, mille pindala ainult kümme aakri juurune, omab nüüd ka raudtee. 2. aprillil 1932. a. pandi Watifani raudteel liikuma esimene wedur, mille itaalia walitjus oli lastnud ehitada. Sel puhul peeti juuri pidustusi. Nüüd wõiwad paawsti esindajad, kardinalid, piiskopid ja teised Watifani jõita, ilma et neil tarwitjeks itaalia pinnale astuda. Ka võib nüüd paawst ise oma jalongwagunis wälismaa reijile asuda ilma, et temalgi tarwitjeks oma pühade jalgadega itaalia pühitsemata pin-

nale astuda. Nõnda on siis paawst nüüd täielikult iseseisew. Temal on oma postmargid, raha, raudtee ja seadused.

Teadusepõllu uuendused Watifanis. Selle kohta kirjutab ajakiri „Grüner Briefe“ 2. märtsil 1932: „Pius XI ei ole mitte ükski jelles esimene paawst, et ta endale Watifani moodja jupelusajutise laskis ehitada, et ta omab lüksusautosid ja et tema kirjutuslauda ehiv kullast telefoniaparaat, et ta oma misjonääre aeroplaanil igasse ilmakaarde saadab, kellel on oma raadiojaatejaam, mis nii jõnu kui ka päewapilte edasi saadab, waid tema on esimene paawst, kes ka Peetri kirikus tarwitusel olewaid pihi talituse ajakohasemaks muuta lasseb, seades üles mikrofoone ja waljuhääldajaid, nii et tema peetud jumalateenistust ja jelle juure kuuluwaid laulu- ja muusikaheli õrnemaidki warjundeid ühtlaselt hästi võib kuulda, olgu see kas Peetri kiriku kaugemas nurgas või väljas Peetri platsil.

Watikan on aga ka ainjan riik, kus kõik uuendused ilma vähemagi kuluta läbi wiiakse, sest kõik maailma ärid ja firmad, olgu need kas Ameerikast, Saksamaalt või Itaaliast, püüawad üksteise wõidu kristliku maailma waimulikule isale oma uuemaid saawutisi ilma tasuta kasutada anda ja on jääluures väga õnnelikud ja tänulikud, kui neil õnnestub jelle eest mõnda Watifani aumärki saada.“ See tõendab aga weel kord piibli eskimatust, mis ütleb: „Ja teda wõtawad kummardada kõik, kes maa pääl elawad.“ Slm. 13, 8.

Orjapõli meie päewil. Üldiselt peetakse orjapõlwe juba ammu kõrvaldatud asjaks. Tegelikult ei ole see weel kaugelki nii. Londonis tegutsewa

„Orjastamise wastu wõitlejate ühingu“ andmete järele on weel üle 5 miljoni orja maailmas. Oma teadaandes Briti walitsusele on orjastamise wastu wõitlejate ühing juhtinud walitsuse tähelepanu orjapõlwele, mida Nankingi walitus püüab häwitada. Hiinas peab olema weel üldse 47 keskpunkti, kus lastekaupluslega tegutsetakse. Ameerikas on ametliku arwestuse järele weel 2 miljonit orja. Kuid ka mitmed teised maad pole sellest täielikult wabad. Need rahwad wajawad ewangeeliumi walgust.

Wiljajalwed on ääreni täis. Ameerika wiljaitades on 304 miljonit bushlit niisu, mis kõik wäljameoks alal hoitakse. Tagawarad on 75 miljonit bushlit suuremad, kui minewal aastal. Kas peaks siis weel põhjust olema näljast kõnelemiseks?

16 tuhat enesetapmist Berliinis kümne aasta jooksul.

Berliini linna statistiline amet on awaldanud kokkuvõtte aastast 1921 kuni 1930 kindlakstehtud enesetapmistete kohta, mis paljastab meeletehte tumeda pildi. Mitte vähem kui 15.919 inimest Berliinis on kümne aasta jooksul teinud oma eluse enesetapmisega hirmsa otja.

**„Meie Aeg“ nr. 7 ilmub
terwishoiu numbrina.**

**„Meie Aeg“ maksab: aastas Kr. 2.—,
poolaastas Kr. 1.10. Üksit number 20 fnt.
— — Tellida igast postiasutisest. — —**

Üksit number 20 senti.